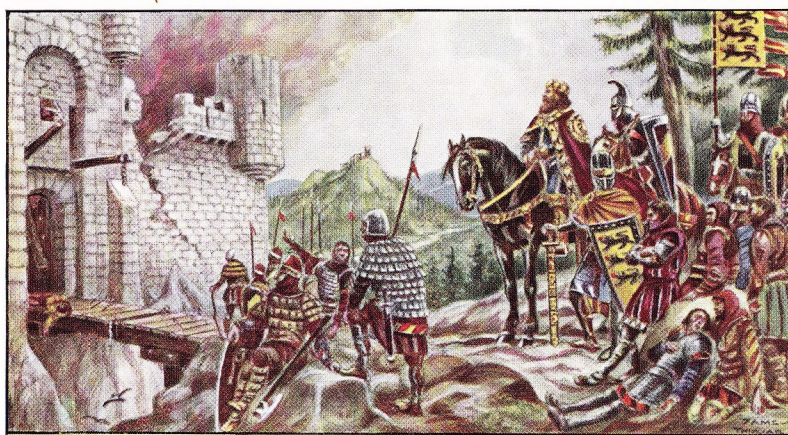




GESCHIEDENIS VAN DUITSLAND

1. Keizer Barbarossa vernielt de burcht van een roofridder.

Liebig bouillon Blokje : smakelijke, besparende en gezonde keuken

Liebig

Nadruk verboden

Verklaring op keerzijde



GESCHIEDENIS VAN DUITSLAND

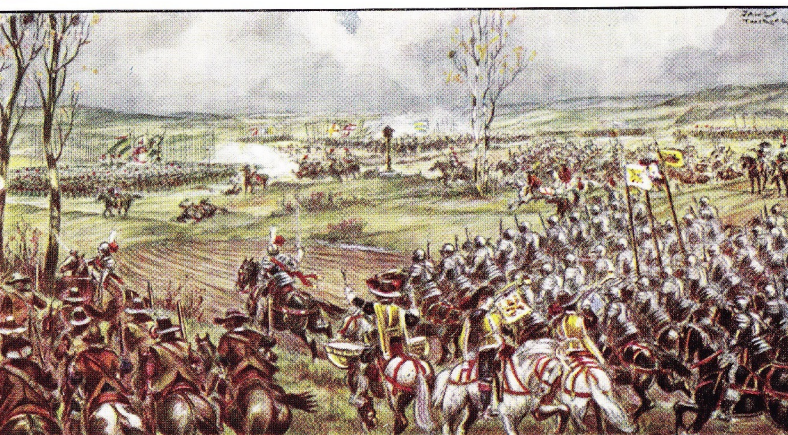
2. Luther door de Keurvorst van Saksen ontvoerd.

Oxo Bouillon : aangename en opwekkende drank

Liebig

Nadruk verboden

Verklaring op keerzijde



GESCHIEDENIS VAN DUITSLAND

3. Slag bij de Witte Berg, 1620.

Lemco Chikken Soup : natuurlijke en gezonde kippensoep

Liebig

Nadruk verboden

Verklaring op keerzijde



GESCHIEDENIS VAN DUITSLAND

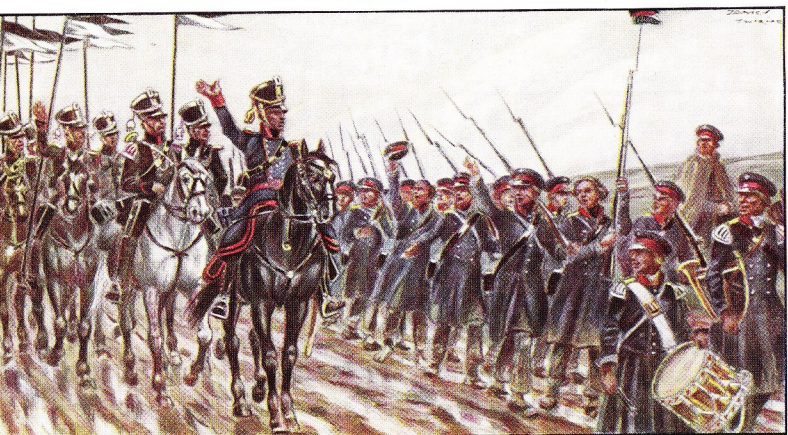
4. Frederik de Grote verwelkomt de Oostenrijkse maarschalk Laudon.

Bonen met Tomaat Liebig : klaar om op te dienen

Liebig

Nadruk verboden

Verklaring op keerzijde



GESCHIEDENIS VAN DUITSLAND

5. 1813: de Bevrijding.

Dubbel Concentraat van Tomaten Liebig: maximum van smaak

Liebig

Nadruk verboden

Verklaring op keerzijde



GESCHIEDENIS VAN DUITSLAND

6. De koning van Pruisen tot Keizer uitgeroepen (1871).

Liebig Vleesextract : verrijkt de spijsen.

Liebig

Nadruk verboden

Verklaring op keerzijde

LIEBIG SOEPEN IN DOZEN : Tomaat - Kervel - Groenten - Oxtail - Roomsoepen Champignons en Asperges : volledig en heerlijk vers

1. Keizer Barbarossa vernielt de burch van een roofridder.

Tot in de 4de eeuw na J.C., terwijl Midden- en Zuid-Europa bij het Romeinse Rijk ingelijfd waren, bleven de Germanen, achter de Rijn en de Donau, nog onafhankelijk en vaak onderling vijandig, niet bewust van hun stamverwantschap. Zij bouwden geen steden. Zij vereerden de hemel, de aarde, de donder enz., ook oorlogsgoden, b.v. Wodan of Odin. De plicht tot vergelding voor elke moord drukte op al de verwanten van het slachtoffer; de moordenaar kon zich echter vrijkopen met vee, later met geld (weergeld). Hun overrompelingen brachten het Romeinse Rijk ten val. Karel de Grote onderwierp de Saksers, die toen niet het huidige Saksen, maar het Noord-Westen van Duitsland bewoonden. Hij trok over de Elbe en begon de germanisering van de Slavische gebieden tot aan de Oder. Langs de Donau stichtte hij de Oostmark, het latere Oostenrijk. In 887 vormden die Germaanse gebieden, met enkele aangrenzende streken, één koninkrijk, waarin weldra vier hertogdommen overwegend werden : Saksen, Frankeland, Zwaben, Beieren. In 962 verkreeg Otto van Saksen te Rome van de paus de kroon van Karel de Grote. Dit „Heilig Rooms Rijk der Germaanse natie“, theoretisch opvolger van het wereldrijk der Caesars en beschermers van het pausdom, voerde er dikwijls een strijd mede om de overmacht. Onder Hendrik IV brak de „Investituurstrijd“ uit; daarna woedde een eeuw lang de vijandschap tussen twee geslachten : de Welfen, bondgenoten van het pausdom, en het keizerlijk huis der (Hohen)staufen, in Italië bekend als „Gibellijnen“. Een Staufen, Frederik „Barbarossa“, beteugelde voor enige tijd de woelzieke Duitse adel en vernielde zelfs de burchten van de z.g. roofridders.

Compagnie Liebig, gesticht in 1865

LIEBIG EN OXO BLOKJES - OXO BOUILLON - LIEBIG VLEESEXTRACT :
degelijke keukenbereidingen tegen lagere prijs

3. Slag bij de Witte Berg, 1620

In 1618 werden te Praag de vertegenwoordigers van de keizer door protestanten uit de vensters van het kasteel geworpen. De opstand breidde zich tot gans Bohemen uit; zo begon de Dertigjarige Oorlog. De keizer werd in zijn hoofdstad Wenen belegerd, maar aan de Witte Berg, nabij Praag, werden de opstandelingen verslagen door het Verbond van katholieke vorsten (prentje). Toen kwam de Lutherse koning van Denemarken tussenbeide; hij werd verslagen door Tilly, veldheer van het Verbond, en door Wallenstein, aanvoerder van 100.000 avonturiers, aan wie als soldij roof en plundering toegestaan werd. De koning van Zweden, Gustaaf-Adolf, een overtuigd protestant, rukte daarop Duitsland binnen; hij vernieuwde de krijgskunst en behaalde schitterende overwinningen, maar sneuvelde te Lützen. Frankrijk onder Richelieu, de Habsburgers steeds vijandig, viel hen op zijn beurt met succes aan. De verdragen van Westfalen (1648) stelden een einde aan de Dertigjarige Oorlog. Duitsland was ontvolkt en door de legers van plunderaars verwoest. Het keizerlijk gezag was gefnuikt, want 350 staten werden zelfstandig. De Hervorming was in Noord-Duitsland oppermachtig.

Door toe treden tot het verbond van Augsburg, hoopte Oostenrijk weerwraak te kunnen nemen op Lodewijk XIV van Frankrijk, doch tevergeefs. In 1714 verkreeg het keizerrijk een deel van Italië en de Spaanse Nederlanden (heden België).

Compagnie Liebig, gesticht in 1865

BONEN MET TOMAAT LIEBIG - BONEN MET SPEK EN TOMAAT - SPAGHETTI MET TOMAAT EN KAAS LIEBIG :
drie uitmuntende eetmalen, in een oogwenk klaar

5. 1813 : de Bevrijding

Oostenrijk was met Engeland de voornaamste vijand van de Franse Revolutie. In zijn Italiaanse bezittingen door Bonaparte aangevallen, verloor het door het verdrag van Campo-Formio (1797) Lombardije en België (door Frankrijk ingelijfd). Na de rampspoedige afloop te Austerlitz van zijn verbitterde strijd tegen Napoleon, werd het aloud Duits Keizerrijk, in 962 door Otto de Grote gesticht, ontbonden (1806); er bleef slechts een Keizerrijk Oostenrijk over, dat in 1809 opnieuw naar de wapens greep; Wenen werd door Napoleon bezet, maar hij had met moeite overwonnen : de oorlog, tot dan toe een strijd tussen vorsten, nam een nationaal karakter aan, zoals o.m. blijkt uit de heldhaftige weerstand van de Tyrolers, aangevoerd door Andreas Hofer. Maar nergens werd de revanche-oorlog vuriger voorbereid dan in Pruisen. Na de nederlaag bij Jena in 1805 was Pruisen een wijl ontredder geweest; het vatte opnieuw moed, dank zij de vaderlandse actie van zijn intellectuelen, vooral op de Universiteiten. Dichters als Arndt en Koerner wekten de geestdrift van de jeugd op; de minister van Oorlog, Scharnhorst, richtte een machtig leger in. Napoleon werd op zijn terugtocht uit Rusland door een coalitie aangevallen bij Leipzig; deze „volkenslag“, die vier dagen duurde, bracht de Franse overheersing in Duitsland ten val en was de voorbode van Waterloo, waar de Pruisen onder Blücher krachtig tot de overwinning bijdroegen. Op het prentje ziet men een korps uhlanen, toegejuicht door een groep vrijwilligers, oude en jonge, die optrekken voor de bevrijding.

Compagnie Liebig, gesticht in 1865

LIEBIG SOEPEN IN ZAKJES : Liebig en Lemco Chickien Soup - Erwtensoup met hamsmaak - Velouté's Champignons - Asperges - Erwten - Tomaten - Prei - Selderij - Ajuin - Groenten : worden gelust want . . . ze zijn „natuurlijk“

2. Luther door de Keurvorst van Saksen ontvoerd.

De keizers werden verkozen door de grote leenheren, eerst een veertigtal, zeven van 1250 af. Door de leenroerige woelingen werd Duitsland verbrokkeld in een groot aantal vorstendommen; het recht van de sterkste (Faustrecht) leidde tot de volkomen anarchie van het „Groot Interregnum“ (1254—1273). De burgers stichtten verenigingen om zich te beschermen, b.v. de Hanze of Hansa, verbond van handelssteden. Rudolf van Habsburg herstelde het keizerlijk gezag en veroverde Oostenrijk. De beroemdste Habsburger was Karel V, tot keizer verkozen in 1519. De voornaamste gebeurtenis onder zijn regering was de uitbreiding van de Hervorming, in 1517 gepredikt door de monnik Maarten Luther. In de ban van het Rijk geslagen, vond Luther een veilig verblijf bij de Keurvorst van Saksen, na een schijn aanhouding (prentje). De macht van de Hervorming dwong Karel V, aanhanger van het katholicisme, aan de Lutheranen godsdienstvrijheid te verlenen; hij verbood hun echter hun opinie te verspreiden, waartegen zij protesteerden, vandaar de benaming protestanten. De vorsten, die zich bij de Hervorming aansloten, sloegen de kerkelijke goederen aan („seculariserden“ ze); de keizer verzette zich hiertegen. Na zijn overwinning bij Mühlberg op de protestantse vorsten, moest Karel V, door Frankrijk bedreigd, hun de Augsburgse Vrede verlenen, waarin het bekend beginsel „Cuius regio, illius religio“ (Wiens streek, diens godsdienst) erkend werd, en waardoor aan de onderdanen van elk vorst zijn godsdienst opgelegd werd.

Compagnie Liebig, gesticht in 1865

DUBBEL CONCENTRAAT VAN TOMATEN LIEBIG : voor de bereiding van smakelijke familiesoepen en -gerechten

4. Frederik de Grote verwelkomt de Oostenrijkse maarschalk Laudon.

Sinds de Middeleeuwen germaniseerden de ridders van de Teutonische of Duitse Orde Pruisen, een Slavisch land, dat tot aan de Weichsel reikte. In 1618 werd Pruisen verenigd met Brandenburg onder de Hohenzollern. Een dezer verkreeg van de mogendheden de koninklijke waardigheid (Frederik I, 1701). Zijn zoon, bijgenaamd de koning-sergeant, een toonbeeld van spaarzaamheid, bedachtzaamheid en militarisme, liet Frederik II een goed gevulde schatkist aan en uitmuntend leger na, waarmede hij Silezië op Oostenrijk veroverde.

Door de Fransen, de Oostenrijkers en de Russen tijdens de Zevenjarige Oorlog (1756—1763) aangevallen, dwong Frederik II de bewondering van Europa af met zijn schitterende overwinningen te Rossbach en te Leuthen; Pruisen was echter uitgeput, doch zijn vijanden wisten de gelegenheid niet te baat te nemen. Pruisen ging voortaan door voor de eerste militaire mogendheid. Het prentje stelt de Oostenrijkse maarschalk Laudon voor, als genodigde bij Frederik II; toen hij veronderd was, dat hij aan tafel naast de koning geplaatst werd, antwoordde deze schalks: „Ik zie U liever naast mij dan tegenover mij“.

In dezelfde jaren regeerde in Oostenrijk en de Nederlanden keizerin Maria-Theresia; zij bevorderde de voorspoed en de geestelijke ontwikkeling. Haar zoon Jozef II krenkte door zijn — vaak uitstekend bedoelde — hervormingen eerbiedwaardige tradities en belangen; hij stierf ontmoedigd door een opstand in Hongarije en door de Brabantse Revolutie van 1789.

Compagnie Liebig, gesticht in 1865

LIEBIG AROMA - LIEBIG ZOUT MET SELDERIJ : „kruiden“ op aangename wijze flauwe en smaakloze gerechten.

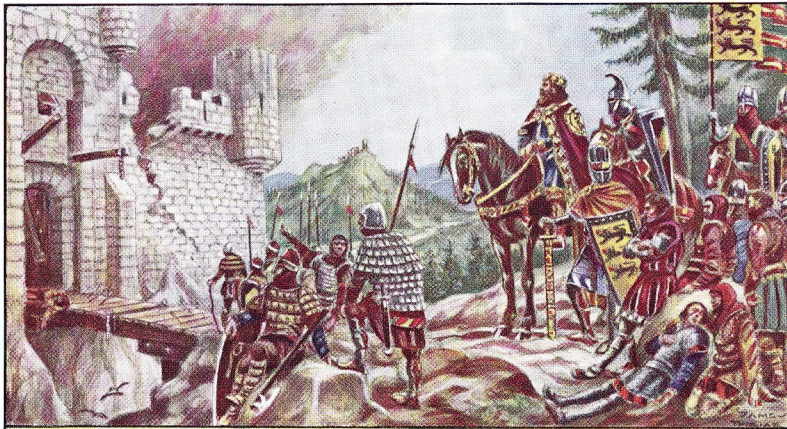
6. De koning van Pruisen tot Keizer uitgeroepen (1871).

Het verdrag van Wenen (1815) lijfde bij Pruisen de Rijnprovinciën in, maar bestendigde de verbrokkeling van Duitsland. Dit was een teleurstelling voor het Duitse volk dat, van de overwinningen in 1813, de eenheid binnen een Bondsstaat verwacht had. De eenheidsbeweging ging gepaard met een vrijheidsgezinde politieke agitatie; in 1848 bestond er te Frankfurt voor korte tijd een Parlement, terwijl te Wenen de voorvechter van het absolutisme, kanselier Metternich, door een revolutie verjaagd werd. Tegen 1836 was het tolvorband van de Duitse landen, behalve Oostenrijk, een voldongen feit. De naïver, die sinds Frederik II tussen Pruisen en Oostenrijk bestond, voerde tot een oorlog: in 1866 zegevierde Pruisen te Sadowa. Koning Wilhelm en zijn minister Bismarck hadden het plan opgevat, het oude Duitse Rijk ten bate van Pruisen te herstellen. De Frans-Duitse oorlog van 1870 schonk er hun de gelegenheid toe. Op 18 Januari 1871, tijdens het beleg van Parijs, riepen de Duitse vorsten, in het kasteel te Versailles vergaderd, Wilhelm I tot Duits Keizer uit. Het prentje stelt hem voor terwijl hij het kasteel verlaat.

Van 1871 tot 1914 werd Duitsland een der voornaamste economische mogendheden; het verwierf koloniën en spande zich in om zijn invloed in het Oosten naar Bagdad uit te breiden (Drang nach Osten).

Internationale spanning liet herhaaldelijk oorlog voorzien. Twee wereldoorlogen brachten Duitsland, in plaats van de verwachte zegepralen, verwoestingen en zware verliezen aan mensen en grondgebied; over het krachtig aangevat herstel moet de toekomst nog beslissen.

Compagnie Liebig, gesticht in 1865



HISTOIRE DE L'ALLEMAGNE

1. Barbarousse détruit le repaire d'un seigneur pillard.

Cube de bouillon Liebig : cuisine savoureuse, économique et saine

Jodidig

Reproduction interdite

Explication au verso



HISTOIRE DE L'ALLEMAGNE

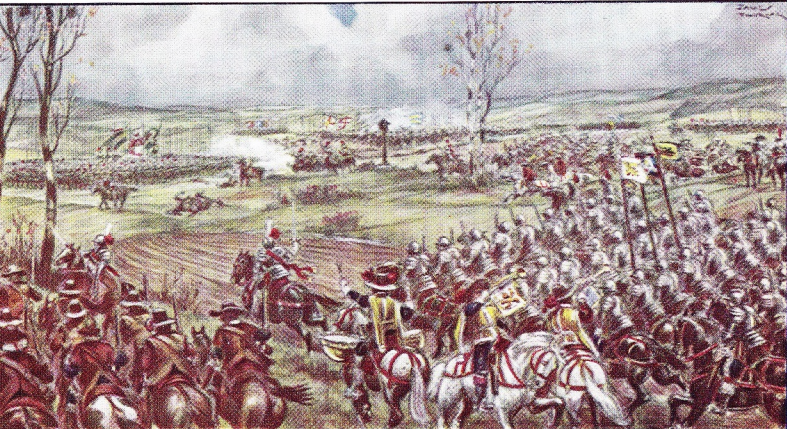
2. Luther enlevé par les cavaliers de l'Electeur de Saxe.

Bouillon Oxo : boisson agréable et réconfortante

Jodidig

Reproduction interdite

Explication au verso



HISTOIRE DE L'ALLEMAGNE

3. Bataille de la Montagne Blanche, 1620.

Lemco Chicken Soup : potage de poule naturel et sain

Jodidig

Reproduction interdite

Explication au verso



HISTOIRE DE L'ALLEMAGNE

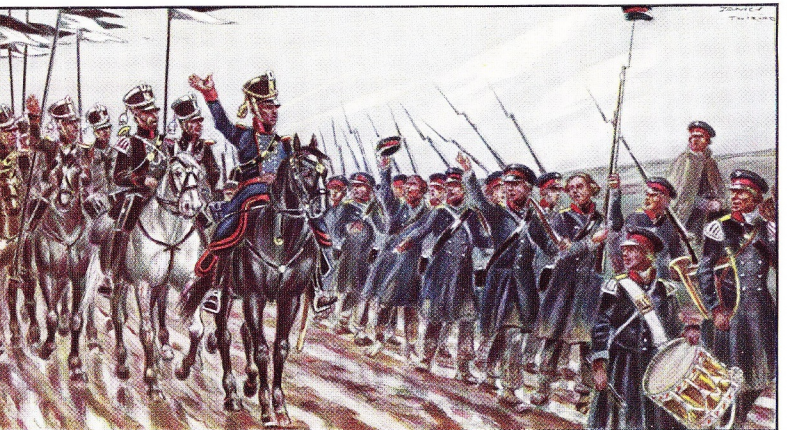
4. Frédéric II reçoit le maréchal autrichien Laudon.

Haricots à la Tomate Liebig : prêt à servir

Jodidig

Reproduction interdite

Explication au verso



HISTOIRE DE L'ALLEMAGNE

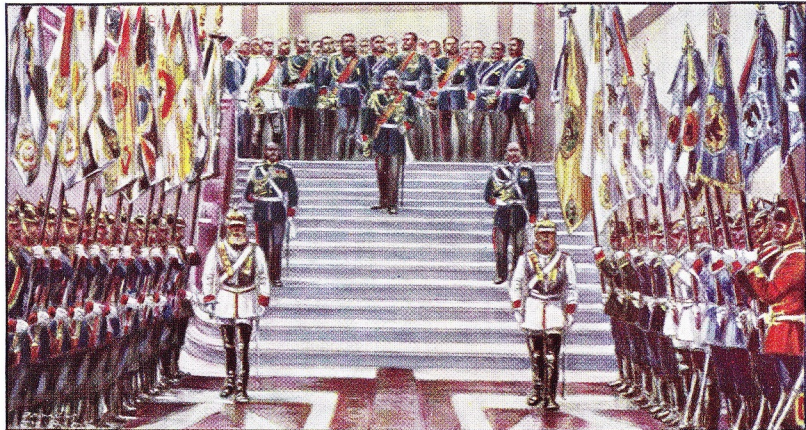
5. 1813: La libération.

Double Concentré de Tomates Liebig : aux belles tomates gorgées de soleil

Jodidig

Reproduction interdite

Explication au verso



HISTOIRE DE L'ALLEMAGNE

6. Le roi de Prusse proclamé empereur (1871).

Extrait de Viande Liebig : enrichit les mets.

Jodidig

Reproduction interdite

Explication au verso

POTAGES LIEBIG EN BOITES : Tomate - Cerfeuil - Légumes - Oxtail - Crèmes Champignons et Asperges : complets et délicieusement frais

1. Barberousse détruit le repaire d'un seigneur pillard.

Jusqu'au 4e s. après J.C., alors que l'Europe centrale et méridionale était solidement organisée dans l'empire romain, les Germains, derrière le Rhin et le Danube, ne formaient encore que des tribus séparées, souvent hostiles les unes aux autres. Ils ne bâtissaient pas de villes. Ils adoraient le ciel, la terre, le tonnerre, et des dieux guerriers. La famille était obligée de poursuivre tout entière de sa vengeance le meurtrier de l'un de ses membres ; mais celui-ci pouvait se racheter par une indemnité. Leurs invasions renversèrent l'empire romain. Charlemagne soumit les Saxons, qui habitaient alors le nord-ouest de l'Allemagne. Poussant au-delà de l'Elbe, contre les Slaves, il commença la germanisation du pays jusqu'à l'Oder. Sur le Danube, il fonda la Marche (zone frontrière) de l'Est, origine de l'Autriche. Tous ces pays formèrent en 887 un royaume, où 4 duchés furent bientôt prépondérants : Saxe, Franconie, Souabe, Bavière. En 962 le roi saxon Othon reçut du pape la couronne de Charlemagne. La dignité impériale allait appartenir aux souverains allemands jusqu'en 1806. Ce „Saint-Empire romain germanique“, théoriquement successeur des Césars et protecteur de la papauté, fut souvent en conflit d'influence avec elle ; sous Henri IV éclata la „Querelle des investitures“, puis commença une lutte d'un siècle entre deux familles féodales : les Welfes ou Guelfes, alliés de la papauté contre les empereurs, et les (Hohen)staufen, famille impériale (parti des Gibelins). Un Staufen, Frédéric Barberousse, dompta pour quelque temps la turbulente féodalité allemande, détruisant même les châteaux des seigneurs pillards (voir image).

Compagnie Liebig, fondée en 1865

CUBES LIEBIG ET OXO - BOUILLON OXO - EXTRAIT DE VIANDE LIEBIG : de la bonne cuisine à meilleur compte

3. Bataille de la Montagne Blanche, 1620

En 1618, à Prague, les gouverneurs impériaux furent „défenestrés“ (jetés par la fenêtre) par des protestants et la Bohême entière se souleva ; ce fut le prélude de la guerre de Trente Ans. L'empereur fut assiégé dans Vienne, mais à la Montagne Blanche, près de Prague, les insurgés furent défaits par la ligue des princes catholiques (voir image). Alors intervint le roi luthérien de Danemark ; il fut vaincu par Tilly, général de la Ligue (originaire de Belgique), et par Wallenstein, chef d'une armée de 100.000 aventuriers auxquels il promettait comme solde le butin et le pillage. Le roi de Suède Gustave-Adolphe, protestant convaincu, envahit alors l'Allemagne ; renouvelant l'art militaire, il remporta des succès éclatants, mais fut tué à Lützen. La France de Richelieu, toujours hostile aux Habsbourgs, leur fit à son tour une guerre victorieuse.

Les traités de Westphalie (1648) mirent fin à la guerre de Trente Ans. L'Allemagne en sortait dépeuplée et ruinée par les armées de pillards. Le pouvoir impérial était réduit à rien, car 350 Etats devenaient souverains. Le protestantisme triomphait dans l'Allemagne du Nord.

L'Autriche espérait vainement une revanche en participant à la Ligue d'Augsbourg contre Louis XIV ; en 1714 elle obtint une partie de l'Italie et les Pays-Bas espagnols (Belgique actuelle).

Compagnie Liebig, fondée en 1865

HARICOTS A LA TOMATE LIEBIG - HARICOTS AU LARD ET A LA TOMATE - SPAGHETTI A LA TOMATE ET AU FROMAGE LIEBIG : trois excellents repas „minute“

5. 1813: La libération

L'Autriche fut, avec l'Angleterre, la principale ennemie de la Révolution française. Attaquée en Italie par Bonaparte, elle perdit au traité de Campo-Formio (1797) la Lombardie et la Belgique (annexée par la France). Malheureux dans sa lutte obstinée contre Napoléon et vaincu à Austerlitz, le vieil empire d'Allemagne, fondé par Othon le Grand en 962, fut dissous ; il ne subsista qu'un empire d'Autriche (1806) qui reprit les armes en 1809 ; Napoléon occupa Vienne, mais il avait vaincu difficilement : la guerre, jusqu'alors lutte de souverains, prenait un caractère national. A cette époque se place la résistance héroïque du Tyrol soulevé par Andreas Hofer.

Mais nulle part on ne préparait la revanche plus activement qu'en Prusse. Ecrasée à Jéna en 1805, la Prusse, un moment désespérée, reprit courage à la voix de ses intellectuels ; les Universités devinrent des foyers de patriotisme. Des poètes comme Arndt et Koerner enthousiasmaient la jeunesse ; le ministre de la guerre Scharnhorst organisait une puissante armée. Napoléon fut attaqué au cours de sa retraite de Russie, à Leipzig, par une coalition ; cette „bataille des nations“, qui dura 4 jours, ruina la domination française en Allemagne et fut le prélude de Waterloo, où les Prussiens sous Blücher contribuèrent puissamment à la décision. L'image représente un corps de uhlans acclamé par des volontaires de tout âge qui s'en vont participer à la libération.

Compagnie Liebig, fondée en 1865

POTAGES LIEBIG EN SACHETS : Chicken Soup Lemco et Liebig - Soupe aux Pois au goût de jambon - Veloutés Champignons - Asperges - Pois - Tomates - Poireaux - Céleri - Oignon - Légumes : sains parce que naturels

2. Luther enlevé par les cavaliers de l'Electeur de Saxe.

Les empereurs étaient élus par les grands vassaux, une quarantaine à l'origine, sept à partir de 1250. Par suite de l'indiscipline des féodaux, l'Allemagne s'émietta en un grand nombre de principautés ; le droit du plus fort (Faustrecht) aboutit à l'anarchie du Grand Interregne (1254—1273). Les particuliers formèrent des ligues pour se protéger, telle la Hanse, union de villes commerçantes. Rodolphe de Habsbourg restaura l'autorité impériale et acquit l'Autriche. Le plus célèbre des Habsbourgs fut Charles-Quint, élu empereur en 1519. Le grand fait de son règne fut l'expansion de la Réforme, inaugurée en 1517 par un moine, Martin Luther. Mis au ban de l'Empire, Luther trouva un refuge auprès de l'Electeur de Saxe après un simulacre d'arrestation (voir image). Devant la puissance de la Réforme, Charles-Quint, partisan du catholicisme, dut accorder aux luthériens la liberté de conscience, mais il leur interdit de propager leurs opinions, contre quoi ils protestèrent : de là le nom de protestants. Les princes qui adhéraient à la Réforme confisquaient „sécularisaient“, les biens ecclésiastiques ; l'empereur s'y opposa. Après sa victoire de Mühlberg sur les princes protestants, Charles-Quint, menacé par la France, dut leur accorder la Paix d'Augsbourg, qui formula le principe célèbre „Cuius regio, illius religio“ (telle contrée, telle religion), imposant la religion de chaque prince à tous ses sujets.

Compagnie Liebig, fondée en 1865

DOUBLE CONCENTRE DE TOMATES LIEBIG : pour la préparation d'appétissants potages familiaux et de mets savoureux

4. Frédéric II reçoit le maréchal autrichien Laudon.

Les chevaliers de l'Ordre Teutonique germanisaient depuis le Moyen âge la Prusse, région slave touchant à la Vistule. En 1618 la Prusse fut unie au Brandebourg où régnaient les Hohenzollern. L'un d'eux obtint des Puissances le titre de roi (Frédéric Ier, 1701). Son fils, surnommé le roi-sergent, militariste, économiste et méthodique, laissa à Frédéric II un trésor rempli et une armée excellente qui lui servit à conquérir la Silésie sur l'Autriche. Pendant la guerre de Sept Ans (1756—1763), attaqué par les Français, les Autrichiens et les Russes, Frédéric II étonna l'Europe par ses éclatantes victoires de Rossbach et de Leuthen, mais la Prusse était à bout de forces ; ses ennemis ne surent pas en profiter. La Prusse passait désormais pour la première puissance militaire. (L'image montre Frédéric II recevant le maréchal autrichien Laudon ; à son ancien adversaire, étonné d'être placé à table à côté du roi, il dit finement : „J'aime mieux vous voir à côté de moi qu'en face“.)

A la même époque, en Autriche et aux Pays-Bas, l'impératrice Marie-Thérèse développa la prospérité et l'instruction. Son fils Joseph II, réformateur parfois bien inspiré, froissa imprudemment des traditions et des intérêts respectables ; il mourut découragé par une révolte de la Hongrie et par la Révolution Brabançonne de 1789.

Compagnie Liebig, fondée en 1865

AROME LIEBIG - SEL AU CELERI LIEBIG : „corsent“ délicieusement les mets fades ou de goût médiocre.

6. Le roi de Prusse proclamé empereur (1871).

Le traité de Vienne (1815) agrandit la Prusse des provinces rhénanes, mais consacra le fractionnement de l'Allemagne. Ce fut une déception pour les Allemands, qui avaient attendu, des victoires de 1813, l'unité dans une fédération nationale. L'agitation nationale se doubla d'un mouvement pour les libertés politiques : il y eut en 1848 à Francfort un Parlement éphémère, tandis qu'à Vienne, le champion de l'absolutisme, le chancelier Metternich, était chassé par une révolution. L'union douanière (Zollverein) des pays allemands, sauf l'Autriche, s'affirma néanmoins complète dès 1836.

La rivalité entre la Prusse et l'Autriche, qui remontait à Frédéric II, aboutit à la guerre : en 1866 la Prusse triompha à Sadowa. Le roi Guillaume et son ministre Bismarck rêvaient de reconstituer l'Empire au profit de la Prusse. L'occasion leur en fut fournie par la guerre franco-allemande de 1870. Le 18 janvier 1871, pendant le siège de Paris, les princes allemands, réunis au palais de Versailles, proclamèrent Guillaume Ier „empereur allemand“ (voir image).

De 1871 à 1914, l'Allemagne devint l'une des premières puissances économiques du monde ; elle acquit des colonies ; elle étendit son influence en Orient, en direction de Bagdad (Drang nach Osten). La tension internationale fit à plusieurs reprises prévoir la guerre, notamment après l'incident d'Agadir au Maroc. Deux guerres ont apporté à l'Allemagne des dévastations et de lourdes pertes en hommes et en territoires ; depuis, elle opère un redressement rapide que l'avenir doit encore confirmer.

Compagnie Liebig, fondée en 1865